

Recerca i indústria es miren de lluny

La caiguda de la inversió pública i privada trenca la tendència de millora en innovació i allunya Catalunya de la mitjana europea. El sector reclama que s'hi aboquin més recursos i hi hagi més col·laboració entre empreses i administració

07/06/15 02:00 - BARCELONA - PAULA MATEU

Catalunya té un sistema de recerca que s'apropa molt a l'excel·lència. Els nivells de R+D són satisfactoris. D'això ningú en té cap dubte. Una altra cosa és la tercera pota de la fórmula, la I d'innovació. Aconseguir que la investigació acabi repercutint en la indústria és un gran repte per als sistemes d'arreu del món, però les eines que s'han fet servir per escurçar el camí a altres entorns han tingut més èxit. Tant Catalunya com l'Estat espanyol es troben passos enrere de països europeus com ara França, el Regne Unit, Alemanya, Finlàndia, Dinamarca o Suècia.

A finals de la dècada passada, Catalunya es va posar les piles i la distància es va anar escurçant. Però, a partir del 2012, tots els indicadors sobre innovació constaten que la tendència a la convergència amb la mitjana europea es va trencar. Així es veu en un informe sobre la innovació a les regions europees publicat el març del 2014. Segons aquestes dades, Catalunya havia passat en un any del segon grup de les regions més innovadores al tercer, el mateix on la CE situa l'Estat espanyol. Catalunya encara estava lleugerament per sobre de la mitjana espanyola, però lluny del País Basc o Navarra, les úniques regions que havien aconseguit mantenir-se entre els seguidors immediats dels capdavanters en innovació.

Aquest any no s'ha publicat l'informe de les regions -és bianual, però sí el que fa referència als estats. I la conclusió que se n'extreu és clara: Espanya ha retrocedit en innovació. De fet, l'Estat espanyol ocupa, juntament amb Romania, el primer lloc dels estats de la UE que han anat més enrere. Tal com es pot veure al gràfic, s'ha allunyat de la mitjana europea. De Catalunya no hi ha dades oficials d'aquest any, però administració, empreses i experts admeten que la tendència ha estat similar.

Raons.

Seria injust obviar la repercussió que ha tingut la crisi econòmica en aquest fenomen. El retrocés en innovació ha coincidit amb els moments més severos per a l'economia catalana i espanyola. I alguns dels indicadors que mesura Brussel·les per determinar la posició de cada regió o estat estan relacionats amb els recursos que s'aboquen en R+D+I. Segons la Confederació de Societats Científiques d'Espanya (Cosce), la inversió pública destinada als organismes públics de recerca i a les universitats prevista per aquest any per l'executiu del PP se situa a nivells de 2005, unes xifres que fan inviables, segons la Cosce, la convocatòria de projectes de recerca si no s'aproven partides extraordinàries.

En el cas de Catalunya, la retallada en recerca no ha estat tal, segons el director de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI), Enric Claverol. A més, Claverol assegura que, més enllà de l'aportació pública, s'han captat més recursos competitiu, i això ha estat suficient perquè els indicadors referents a R+D es mantinguessin i, fins i tot, milloressin.

No obstant això, el més determinant, segons l'informe de la CE, és que la inversió privada ha caigut. Les dades més recents indiquen que els diners destinats per les empreses espanyoles a R+D+I han baixat un 1,2% i un 17% en el cas del capital de risc. No es fa difícil entendre aquesta restricció de la inversió privada, sobretot si es té en compte el gran pes que tenen les pimes en el teixit empresarial. Durant els anys de la crisi, moltes han hagut de concentrar els seus esforços per sobreviure i han deixat de banda les innovacions. Des de la FCRI s'apunta que, amb la incipient recuperació, les empreses estan més disposades a assumir riscos i innovar, i, a la vegada, el capital de risc està tornant a posar diners en el sector.

"La crisi té una relació evident, però aquesta és l'explicació fàcil, s'ha d'anar una mica més enllà", afirma el coordinador de l'Observatori de la Recerca de l'Institut d'Estudis Catalans, Llorenç Arguimbau. "Hauríem d'analitzar la situació des del punt de vista estructural", indica. Arguimbau assegura que el sistema català té punts forts, relacionats amb l'excel·lència científica, però hi ha elements que fan que tota la recerca que es produeix no es traslladi al mercat, no esdevingui una innovació.

Com Arguimbau, Maribel Berges, directora financera de Spherium Biomed, creu que es tracta d'un problema de fons que s'ha agreujat amb la crisi. En realitat, segons Berges, acostar la recerca a la indústria és un repte que han d'entomar tots els sistemes de R+D+I, però altres països hi dediquen més recursos. "Aquí volem resoldre el problema sense posar-hi diners, i això és impossible", diu.

En la mateixa línia, Enric Canela, catedràtic de bioquímica i biologia molecular, director de l'Escola de Doctorat i vicerector de Política Científica de la UB, constata l'escàs suport públic que s'ha donat a la innovació: "Catalunya ha fet una aposta decidida per la recerca en els darrers anys. En canvi, en innovació, no s'ha fet." Canela es refereix tant a la inversió pública com a la política i l'estratègia. "No és que en recerca s'hagin gastat molts diners, però sí que hi ha una política clara", afirma.

Model basc.

Arguimbau, Berges i Canela coincideixen a posar com a referent de la innovació el País Basc. Destaquen que allà el govern autonòmic hi ha destinat més recursos i ha dissenyat una estratègia per lligar la recerca a l'empresa en la qual ha col·laborat el sector públic i el privat. En aquesta estratègia són bàsics els mecanismes de transferència que connecten les necessitats empresarials amb el coneixement i la

Volem resoldre el problema sense posar-hi diners, i això és impossible

La inversió privada ha baixat un 1,2% i la del capital de risc, un 17%

**El 56,8% de les empreses de més de 9 treballadors són innovadores
Catalunya ha fet una aposta decidida per l'R+D, no per la innovació**

La crisi hi té relació, però és l'explicació fàcil, s'ha d'anar més enllà

tecnologia generats. Amb el suport decidit de l'administració i la implicació més gran de les empreses s'ha aconseguit un canvi cultural. "El teixit empresarial és més permeable a la innovació perquè veu clarament que dona avantatges competitiu", declara Arguimbau.

Claverol admet que, tradicionalment, a l'empresa li ha costat associar-se amb universitats i centres per fer projectes de recerca. "La universitat tenia una estructura acadèmica molt tradicional, molt enfocada a la formació, i feia una recerca molt bàsica", explica el director de la FCRI. "Però en els últims anys, això ha canviat molt", afegeix Claverol, que remarca la modernització de la universitat, arrossegada, segons ell, pels centres de recerca catalans, que tenen una estructura molt semblant a la típica dels centres del món anglosaxó, on es busca un lligam més clar amb la indústria, i pels investigadors que han arribat a Catalunya en els darrers anys gràcies al programa de captació de científics Icrea. "La desconfiança del món empresarial està desapareixent a poc a poc", comenta Claverol. De l'altra banda, segons diu, els científics i grups d'investigació tenen cada cop més clar que el seu prestigi no depèn només del nombre de publicacions en revistes de prestigi, sinó també de les patents que treguin, les *spin-off* que creïn o les col·laboracions que facin amb la indústria.

Eines.

El secretari d'Empresa i Competitivitat de la Generalitat, Pere Torres, admet el problema: "La transferència de coneixement dels centres que el generen als que en poden treure rendiment econòmic encara és molt feble a Catalunya." Per això, segons Torres, l'administració catalana ha posat en marxa un seguit de mesures que intenten acostar el món acadèmic i l'empresarial.

Amb tot, Torres posa l'èmfasi en la sensibilització de les empreses cap a la innovació. "El gran salt en innovació a les empreses catalanes vindrà sobretot pel trencament d'algunes barreres culturals que impedeixen col·locar aquest àmbit dintre del seu nucli central de política d'empresa", assevera Torres. Segons el primer baròmetre de la innovació a Catalunya, el 56,8% empreses de més de nou treballadors són innovadores. El que falta, segons Pere Torres, és que en prenguin consciència, que sistematitzin els processos d'innovació i que serveixin d'exemple a les que encara no ho fan.

D'això en depèn, en bona mesura, l'evolució de l'economia catalana en els propers anys. De fet, aquest baròmetre detecta que innovació i internacionalització sovint van juntes, cosa que es tradueix en la millora de la competitivitat i reverteix en la facturació. Així, un 84,6% de les empreses innovadores preveuen créixer en vendes. En aquesta línia, des del sector es recorda que alguns països com ara Alemanya, França o el Regne Unit han respost a la crisi amb una aposta més forta per l'R+D+I. I Catalunya ha d'adoptar una estratègia clara si no es vol quedar encara més enrere.

Els nous programes d'innovació

La Generalitat ha anunciat aquesta setmana un seguit d'ajuts per donar suport a projectes d'innovació d'empreses catalanes. Hi destinarà 103 milions provinents dels fons Feder amb els quals espera mobilitzar 275 milions d'inversió privada entre 2015 i 2020. Els ajuts es vehicularan a través de les comunitats RIS3CAT, en les quals s'agruparan empreses i agents del sistema de R+D+I per desenvolupar projectes; els Nuclis d'Innovació Industrial i Desenvolupament, que promouen projectes d'empreses per aconseguir nous productes i serveis; i els Cupons d'Innovació, descomptes econòmics que es poden bescanviar amb un proveïdor acreditat per ACCIÓ. Aquests programes s'afegeixen a altres com Indústria del Coneixement, que vol afavorir el desenvolupament de noves empreses de base científica.

Pere Torres afegeix a la llista de mesures de foment de la innovació l'agrupació dels centres tecnològics avançats en Eurecat, la conceptualització dels centres Tecnio i la integració de la internacionalització en innovació a les oficines exteriors. En aquest sentit, recorda que ja hi ha antenes tecnològiques a Tel Aviv, San José (EUA) i està previst obrir-ne una a Boston.

Darrera actualització (Dilluns, 8 de juny del 2015 09:31)

Publicat a

L'econòmic 07-06-2015 Pàgina 2

DESA LA NOTÍCIA A:

Des del **registre** pots veure i gestionar totes les notícies desades i de les que en fas seguiment.